

Norbert Font i Sagué, impulsor de l'espeleologia a Catalunya

MERCÈ LORENTE CASAFONT
Consell de Redacció

TERMINÀLIA 0 (2009): 51-52
DOI: 10.2436/20.2503.01.7 · ISSN: 2013-6692

© J. M. Ribera i Bagué

Exploració de l'avenc d'en Roca (1908)

El jove Font i Sagué aviat va destacar per l'entusiasme que posava en tots els seus projectes. Durant la seva estada en el seminari de Barcelona, ja era ben conegut en ambients literaris i científics. Com molts joves de l'època, a imatge de l'ideari romàntic, combinà poesia, ciència i natura amb la reivindicació nacional. Va obtenir premis als Jocs Florals de Barcelona, el 1894 amb *Les creus de pedra a Catalunya* i el 1897 amb *Determinació de les comarques naturals i històriques de Catalunya*. També va publicar el 1900 un *Breu compendi de la història de la literatura catalana*.

No podem dir que Font i Sagué fos el precursor de l'espeleologia a Catalunya, ja que els primers descensos en avencs catalans, amb finalitats científiques, estan datats el 1824 amb les experiències de Gerard Joana, doctor en farmàcia i monjo de Montserrat, que va explorar, entre d'altres, l'avenc dels Poetons a la regió d'Agulles i les coves de Collbató. Tanmateix, Font i Sagué formà part del nucli de l'activitat més primigènia de l'espeleologia científica i esportiva, des que el 1894 va associar-se al Centre Excursionista de Catalunya (CEC). Hi va poder conèixer l'obra del francès Eduard A. Martel, considerat el pare de l'espeleologia moderna, a través de les traduccions que el butlletí del centre va fer dels seus escrits sobre les expedicions realitzades a França i a Islàndia. Els biògrafs de Font i Sagué fan notar l'impacte que va causar-li la lectura de les expedicions de Martel, a qui va arribar a conèixer personalment. L'any 1898, el Centre Excursionista de Catalunya va convidar Martel a visitar diversos indrets d'interès espeleològic de Catalunya i de l'illa de Mallorca, i el jove seminarista Font i Sagué va guiar-lo cap als voltants de Bellver de Cerdanya per explorar la Fou de Bor. En aquells anys de seminari, l'activitat

Norbert Font i Sagué, impulsor de l'espeleologia a Catalunya.

MERCÈ LORENTE CASAFONT

espeleològica de Font i Sagué és intensa: avencs i coves del Garraf, cingles de Bertí, Vallirana, Begues, el Priorat, el Ripollès o la Cerdanya.

L'any 1897 va presentar el projecte de *Catàleg espeleològic de Catalunya*, basat en una enquesta exhaustiva, sota el patrocini del Centre Excursionista de Catalunya,

projecte que va culminar quan ja ocupava la càtedra de Geologia dels Estudis Universitaris, el 1904.

En memòria seva, la Federació Catalana d'Espeleologia atorga cada any el Premi Norbert Font i Sagué als millors treballs espeleològics realitzats a Catalunya i a Espanya. ✿

Bibliografia

Actes del 1r Congrés Català d'Espeleologia, Esplugues de Llobregat, 30 i 31 d'octubre i 1 de novembre de 2004.

Barcelona: Federació Catalana d'Espeleologia, 2004.

Catàleg de l'exposició bibliogràfica espeleològica. Barcelona: Federació Catalana d'Espeleologia, 2004.

CERVERA I BATARIU, Joan (2004). *Clergues excursionistes.* Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat. *Espeleòleg.* Barcelona: Centre Excursionista de Catalunya. [Des del número 45 (juliol 2008) accessible el text complet en format pdf a www.cec.cat.] [Consulta: 30 novembre 2009]

FEDERACIÓ CATALANA D'ESPELEOLOGIA. <http://www.espeleologia.cat/>. [Consulta: 30 novembre 2009]

IGLÉSIES, Josep (1963). *Mossèn Norbert Font i Sagué: l'introducció de l'espeleologia a Catalunya.* Barcelona: Rafel Dalmau editor; Arxiu Bibliogràfic de la Unió Excursionista de Catalunya, vol. 7.

MIÑARRO I URRESTARAZU, Josep M. (2000). *Cent anys d'espeleologia a Catalunya: 1897-1997.*

Barcelona: Federació Catalana d'Espeleologia.

Becka Spence

Diccionaris i vocabularis sobre geologia i espeleologia *

- COMISSIÓ COORDINADORA LEXICOGRÀFICA DE CIÈNCIES (1977). *Vocabularis bàsics: biologia, geologia*. Barcelona: la Comissió, 14 p.
- COMISSIÓ DE DINAMITZACIÓ LINGÜÍSTICA. FACULTAT DE GEOLOGIA. UNIVERSITAT DE BARCELONA (2001). *Vocabulari de geologia: català-castellà-anglès*. Barcelona: Universitat de Barcelona. Servei de Llengua Catalana, 155 p. ISBN 84-931001-9-6
Disponible també en línia: <<http://diposit.ub.edu/dspace/bitstream/2445/10124/1/geologia.pdf>> [Consulta: 30 novembre 2009]
Adaptat com a vocabulari per a processadors de textos [en línia]:
<http://www.ub.edu/geologia/geologia_i_llengua/vocabulari.htm> [Consulta: 30 setembre 2009]
- ELÍAS, Jacinto (1927). *Vocabulari de la nomenclatura geològica dels terrenys*. Terrassa: Tallers Gràfics Hostench, 25 p.
- ESCOLA CATALANA D'ESPELEOLOGIA (1983). *Vocabulari bàsic de tecnologia i material de l'exploració subterrània*. Terrassa: Escola Catalana d'Espeleologia, 12 p.
- INGLÈS, Montserrat; ROSELL, Laura (1982). *Vocabulari de geologia: català-castellà, castellà-català*. 2a ed. Barcelona: Institució Catalana d'Història Natural. Institut d'Estudis Catalans, 38 p.
- MEDENBACH, Olaf; SUSSIECK-FORNEFELD, Cornelia (1983). *Minerals*. Barcelona: Blume, 287 p. (Guies de Natura Blume). ISBN 84-7031-507-2
- MURGADAS, Francesc (2004). *Diccionari de geologia* [en línia]. Vilanova i la Geltrú: IES Manuel de Cabanyes. Seminari de Ciències Naturals.
<<http://www.xtec.es/centres/a8031711/depcn/diccgeo1.htm>> [Consulta: 30 setembre 2009]
- PALACIOS PÉREZ, Laura (2003). *Minerals i roques dels Països Catalans*. Barcelona: Pòrtic, 284 p. (Pòrtic natura; 19). ISBN 84-7306-875-0
- PORTA I CASANELLAS, Jaume (1989). *Lèxic de la ciència del sòl: català, castellà, francès, anglès*. Barcelona: Universitat Politècnica de Catalunya. Servei de Llengües i Terminologia; Departament de Meteorologia i Ciències del Sòl, 115 p. ISBN 8476530382
- RIBA I ARDERIU, Oriol (dir.) (1997). *Diccionari de geologia*. Barcelona: Institut d'Estudis Catalans; Enciclopèdia Catalana, 1407 p. (Diccionaris d'Enciclopèdia Catalana. Diccionaris temàtics). ISBN 8441227934
- RIBA I ARDERIU, Oriol (dir.). (2000). *Vocabulari de mineralogia*. Barcelona: Universitat de Barcelona. Servei de Llengua Catalana, 210 p. ISBN 84-931001-0-2
- RIBA I ARDERIU, Oriol (dir.) (2008). *Diccionari de geologia* [en línia]. Barcelona: Institut d'Estudis Catalans; Fundació puntCAT.
<<http://cit.iec.cat/dgeol/default.asp?opcio=0>> [Consulta: 30 setembre 2009]
- RIBA I ARDERIU, Oriol; REGUANT, Salvador; TARRADELL, Miquel (1986). *Una taula dels temps geològics*. Barcelona: Institut d'Estudis Catalans, 127 p. (Arxius de la Secció de Ciències; 81). ISBN 84-7283-007-2

RIERA PRENAFETA, Francesc; OCHOA GONZALEZ, Juli (1995). «Glossari de les mines d'aigua».

A: *Les mines d'aigua de Sant Just Desvern*. Sant Just Desvern: Ajuntament de Sant Just Desvern. Grup Espeleològic Rats Penats. Centre d'Estudis Santjustencs, p. 154-171. ISBN 84-920473-0-5

VALVERDE FERREIRO, María Begoña; ANGUITA BARTOLOMÉ, Fernando (1996). *Vocabulari d'hidrologia subterrània = Vocabulario de hidrología subterránea = Vocabulary of groundwater hydrology*.

Barcelona: Fundació Centre Internacional d'Hidrologia Subterrània, 129 p. ISBN 84-921469-0-7

VILAPLANA, Joan Manuel (1987). *Guia dels paisatges granítics dels Països Catalans*. Barcelona: Kapel, 182 p. (Conèixer la Natura; 4). ISBN 84-85952-67-7

* Bibliografia recopilada per Gemma Martínez-Ayuso, documentalista de l'Institut Universitari de Lingüística Aplicada de la Universitat Pompeu Fabra.

Hugo Clément